

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET
Cím: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.
Telefon: 441-6501

Ügyszám: *FRPS/199/2011/Pan.*

A Független Rendészeti Panasztestület

325/2011. (IX. 9.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) **panaszos**¹ által jogi képviselő útján 2011. április 12-én előterjesztett panaszát a 2011. november 9-én – Fráterné dr. Ferenczy Nóra testületi tag és dr. Kádár András Kristóf testületi tag távollétében – megtartott zárt ülésén hozott döntése alapján

á t t e s z i

az intézkedést foganatosító szerv – a Fejér Megyei Rendőr-főkapitányság – vezetőjéhez.

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben alapjogot csekély mértékben sértő intézkedésre került sor, illetve alapjogot sértő intézkedés nem állapítható meg.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

I.

A panaszos 2011. február 19-én jelezte panaszát a Fejér Megyei Rendőr-főkapitányság hivatalos helyiségében – a vele szemben történt intézkedés kapcsán. A későbbiekben (2011. március 25-én) – jogi képviselője útján – kérte, hogy panaszát a Testület vizsgálja ki. A rendőrség a panaszt 2011. április 4-én küldte meg az Országos Rendőrfőkapitányság (a továbbiakban: ORFK) Központi Panaszirodájára, mely az ügyet továbbküldte a Testületnek, ahol 2011. április 12-én érkeztek.

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

1) A panaszos közvetlenül az intézkedések után, az igazolás kitöltésekor jelezte, hogy a vele szemben történt bilincselés kapcsán sérülése, illetőleg panasza keletkezett.

2) Jogi képviselője ezt az alábbiakkal egészítette ki, illetve pontosította:

A panaszossal szemben 2011. február 19. napján 14 óra körüli időben az M8-as autópálya bal pályatest 76+200 km szelvényében a Fejér Megyei Rendőrfőkapitányság Közlekedésrendészeti Osztály Autópálya Alosztály, iváncsai munkatársai intézkedést foganatosítottak. Igazoltatták, mivel állításuk szerint az adott útra megengedett legnagyobb sebességet túllépte. A panasz szerint az igazoltatást követően a panaszos izgatott állapotban volt, mivel nincsen hozzászokva a rendőri intézkedéshez. Nem tudta berakni l-es sebességbe a gépjárműve sebességváltóját, majd amikor a kuplung beugrott a helyére, akkor véletlenül rálépett a gázra, emiatt kipörgő kerekekkel tudott elindulni. Ezt a szituációt a rendőrök erősen félreértették, és röviddel ezután egy rendőr ismételt megállította.

Bár a panaszos azonnal megállt a rendőri jelzésre, a panasz szerint a rendőr durván bánt vele. A panaszos már ki akart szállni az autóból, de az ajtót tartó kezével együtt a rendőr feltépte a gépjármű ajtaját, majd a karját megfogva kihúzta őt az autóból, pedig már kezdett maga is kiszállni. Lökdőse a rendőrautóhoz kísérte a panaszost és ott rádöntötte a motorháztetőre, majd megmotozta. Ezután hátrahúzta a kezét, és rátette a bilincset, amit órákkal később a panaszos kérésére meglazítottak, de addigra már nagyon fáj a keze és erősen zsibbadt. A panaszos még aznap látteleletet vetetett a sérüléseiről.

Eljárása alatt a rendőr mindvégig ordított a panaszossal, akit előállított a Dunaújvárosi Rendőrkapitányságra, azonban az iratait nem engedték, hogy magával vigye. A rendőrkapitányságon a panaszos szeretett volna telefonálni, de nem engedték neki. Egy rendőr később tájékoztatta a panaszost, hogy nyilatkozatot tehet, ha akar és megkérdezte, hogy részt akar-e venni a helyszíni szemlén. A panaszos nem értette, miről is van szó, mit kell tennie, ezért úgy döntött, nem vesz részt a szemlén, minél hamarabb haza akart jutni. A panaszos élettársát kint a hidegben várakoztatták a rendőrkapitányság előtt, nem engedték be az épületbe.

3) A becsatolt orvosi láttelelet szerint a panaszos előadta, hogy a láttelelet felvételének napján rendőrök megbilincseltek kb. 1 óra időtartamban. Elmondta, hogy kezét hátrakulcsolták és a bilincset erősen húzták meg a kezén, ami miatt a csuklóizülete kissé beduzzadt, bántalmazására nem került sor. Panaszként előadta, hogy csuklóizületei duzzadtak, vörösek és fájdalmasak, valamint a jobb kéz hüvelyk-, mutató- és középső ujjának zsibbadását jelezte. Fényképfelvételeket is mellékel, melyeken – rossz minőségben ugyan, de – láthatóak a bilincselés nyomai a csuklóján.

4) 2011. március 24-én előterjesztett kiegészítő kérelmében a jogi képviselő kérte, hogy a panaszt a Testület bírálja el.

II.

A Testület megkeresése és kérdései alapján a Fejér Megyei Rendőrfőkapitányság az ORFK Ellenőrzési Szolgálat útján az ügyben rendelkezésre álló iratokat mellékelte. Ebből az alábbiak állapíthatók meg.

1) A Fejér Megyei Rendőrfőkapitányság Hivatala 2011. március 8-án levélben kereste meg a panaszost, melyben tájékoztatták, hogy a 2011. február 19-én az M8 autópálya bal pályatest 67 km-szelvényében vele szemben fogatosított rendőri kényszerintézkedést követően kiállításra került „Jelentés” formanyomtatványon – a bilincselés miatt keletkezett felhámsérülése miatt – panaszt jelentett be. Egyúttal kérték, hogy a levél kézhezvételét követő 10 napon belül nyilatkozzon arról, hogy a fenti panaszát a rendőri intézkedéssel szemben bejelentett panasznak tekinti-e, melyben kéri, hogy a panaszt – az Rtv. 92. § (1) bekezdésére tekintettel – közigazgatási eljárás keretében a Fejér Megyei Rendőrfőkapitányság vezetője határozattal bírálja el vagy kívánja-e, hogy panaszát – ugyancsak rendőri intézkedés elleni panaszként értékelve, ugyancsak a fenti jogszabályhely alapján – alapjogsérelemre hivatkozva a Testület vizsgálja ki, és az ORFK vezetője vagy főigazgatója bírálja el közigazgatási határozattal. Kérték továbbá a panaszost, hogy amennyiben a fenti eljárások valamelyikének lefolytatását kívánja, szíveskedjék megjelölni panaszának konkrét okát és tárgyát, valamint azokat a körülményeket, bizonyítékokat, amelyek a rendőri intézkedés jogszerűtlenségét valószínűsítik, bizonyítják.

2) Az elfogás végrehajtásáról, illetőleg kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentés rögzíti, hogy a panaszossal szemben az Rtv. 29. § (1) bekezdése szerint igazoltatásra és a 31. § (1) bekezdése szerint személyi szabadságában korlátozott személy átvizsgálására, továbbá a 33. § (1) bekezdés a) pontja alapján szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten érést követő elfogásra került sor. A kényszerítő eszköz alkalmazására 2400 Dunaújváros, M6 pálya, bal méterszelvény 67200 alatti helyen került sor, ahol az Rtv. 48. § d) pontja alapján az ellenszegülés megtörése érdekében bilincset alkalmaztak. A kényszerítő eszköz alkalmazására figyelmeztetés történt. A bilincset 14 óra 33 perctől 15 óráig alkalmazták a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 60. § (4) bekezdés b) pontja szerint kezek előre, illetve hátra bilincselésével. A rendőri intézkedés során sérülés nem keletkezett. A kényszerítő intézkedés és/vagy eszköz alkalmazása során anyagi kár nem keletkezett. Az Rtv. 18. § (1) bekezdés alapján az előállított a hozzátartozója kiértesítését nem kérte.

A történetekkel kapcsolatban a jelentéstevő rendőr leírja, hogy a szolgálata teljesítése során az M8-as autópálya bal pályatest 76 km 200 m szelvényében TISPOL akció keretében álló, megállítósos sebességellenőrzést hajtottak végre. Ennek során 14 óra 17 perckor a sebességmérő készülék jelzett, hogy egy gépkocsi a korlátozó tábla szerinti 100 km/h sebesség helyett 120 km/h sebességgel közlekedik. Mivel ez az érték a közigazgatási bírságolás hatálya alá esik, ezért a járművet nem kívánták megállítani. Azonban a jelen lévő egyik r.zls. észlelte, hogy a járművön nincs elől hatósági jelzés, ezért igazoltatás céljából a gépkocsit megállította. Megállításkor külön felvétel készült a jármű hátuljáról, melyen a hatósági jelzés látszik. Az igazoltatás során megállapítást nyert, hogy a járművet (mely egy zöld színű, Skoda Fabia típusú személygépkocsi) a panaszos vezette. Az intézkedő r.zls. közölte a panaszossal, hogy a sebességtúllépés miatt közigazgatási bírságolási eljárást kezdeményeznek, amelynek érdekében adatait rögzítették, majd az intézkedést a panaszossal szemben befejezte. Ezek után, mivel szabálysértési határértéken belül ismét megállítottak egy gépkocsit, a r.zls. intézkedés fogatosítása végett a másik jármű felé indult. Ekkor a panaszos az általa vezetett személygépkocsival nagy gázt adva, a kerekeket kipörgetve, a leállósávból nagy indulósebességgel a r.zls. felé hajtott, aki a gépkocsi elől elugrott, majd a panaszos nagy gázzal elhajtott. Mindezeket észlelve a jelenlévő rendőrök közül egy r.zls. a rendőrségi gépkocsiba beszállt és a panaszos után hajtott megkülönböztető jelzéssel a fentiek miatt – elfogás, előállítás céljából.

A panaszos által vezetett gépkocsit az M6-os autópálya, bal pályatest 67 km 200 m szelvényében sikerült a megkülönböztető jelzéssel a leállósávra megállítani. A panaszos a gépkocsiból többszöri felszólítás után sem volt hajlandó kiszállni, ezért r.zls. az ajtót kinyitva, kézrátétellel a járműből kivezetve a rendőrségi gépkocsi motorháztetejéhez irányította. Ott a ruházátátvizsgálás megtörtént, melynek során semmiféle közbiztonságra különösen veszélyes eszközt nem találtak. A panaszoszt előállították a Dunaújvárosi Rendőrkapitányságra a további intézkedés megtétele végett, vele szemben bilincset nem alkalmaztak.

A védelemhez való jog gyakorlására vonatkozó szóbeli közlés a 23/2003. (VI. 24.) BM-IM együttes rendelet 4. § (4) bekezdése alapján 2011. február 19-én 14 óra 33 perckor megtörtént. Az Rtv. 33. § (4) bekezdés alapján az előállítás okáról a tájékoztató és az előállítás idejéről szóló igazolást kiadták. Az előállító helyiségben történő elhelyezéssel kapcsolatban a jogairól és kötelezettségeiről szóló írásos tájékoztatást megkapta. Az elfogás oka 2011. február 19. 17 óra 10 perckor megszűnt, ekkor a panaszoszt szabadon bocsátották.

3) Az elfogást végrehajtó rendőr tzls. jelentésében olvasható, hogy szolgálata teljesítése során az M8-as autópálya bal pályatest 76 km 200 m szelvényében TISPOL akció keretében álló, megállítós sebességellenőrzést hajtottak végre r.zls. kollégájával. Ennek keretében 14 óra 17 perckor a sebességmérő készülék jelzett, hogy egy gépkocsi a korlátozó tábla szerinti 100 km/h sebesség helyett 120 km/h sebességgel közlekedik. Mivel ez az érték a közigazgatási bírságolás hatálya alá esik, ezért a járművet nem kívánták megállítani, azonban a vele együtt intézkedő r.zls. észlelte, hogy a járművön nincs elől hatósági jelzés, ezért igazoltatás céljából a gépkocsit a helyszínen ugyancsak ellenőrzéseket végző r.ftörm. és egy másik r.zls. által használt VW Transporter típusú szolgálati tehergépkocsi elé megállította. Megállításkor külön felvétel készült a jármű hátuljáról, melyen a hatósági jelzés látszik. Az igazoltatás során megállapítást nyert, hogy a járművet a panaszos vezette, jobb első utasa pedig – mint később kiderült – élettársa volt.

A gépkocsivezetővel szemben a r. zls. (járőrtárs) intézkedett. Eközben a sebességmérő készülék ismét jelzett, hogy egy szabálysértési határon belül (111 km/h.) közlekedő személygépkocsi érkezik, ezért a jelentést tevő rendőr kérte a r.zls. járőrtársát, hogy ezt a járművet szintén állítsa meg, aki ennek a kérésnek eleget tett úgy, hogy azt a panaszos gépkocsija elé állította meg szabályosan. Ezek után 14 óra 25 perckor a sebességmérő berendezést kikapcsolta, azt szétszedte, majd a szolgálati járműhöz vitte, hogy a tárolójába azt betegyje. A jármű rakterébe hajolt, amikor erős csikorgásra, illetve felbőgő motorhangra lett figyelmes. A hang irányába fordult, amikor is azt látta, hogy a panaszos gépkocsija nagy sebességgel hajt el a helyszínről. Ekkor megkérdezte a panaszossal szemben addig intézkedő r.zls-t, hogy mi történt. A járőrtárs a kérdésre elmondta, hogy a panaszossal szemben az intézkedését befejezte, elköszönt, majd a másodjára megállított gépjármű felé lépett intézkedés végett, melynek során észlelte a felbőgő motorhangot. Odanézett, és azt látta, hogy a panaszos feléje fordulva, rá nézve a jármű belsejében ordít és a gépkocsival felé hajt. Ekkor, hogy a vezető ne tudja elütni, az ott várakozó gépkocsi mellé ugrott.

Ezek után utasította a helyszínen ugyancsak intézkedő másik r.zls-t., hogy az irányban álló szolgálati gépkocsival (VW Transporter) menjenek az elhajtó jármű után. Ekkor közölték, hogy intézkedésben vannak, a járműben lévő szolgálati laptopon keresztül nyomtatnak.

A jelentéstevő rendőr szerint, mivel a bekövetkezett esemény körülményei a Btk. 186. § (1) bekezdése szerinti „Közúti veszélyeztetés”, valamint a Btk. 229. § (1) bekezdésébe ütköző „Hivatalos személy elleni erőszak” büntetteinek elkövetésére utaltak és a cselekvési

késedelem esetén az elkövető a Be. 177. §-a szerinti halaszthatatlan nyomozati cselekmények alól az elhajtásával kivonta volna magát, a másik szolgálat gépkocsijához futott, majd azzal az elkövető után indult megkülönböztető hang és fényjelzéssel, mely a kiadott utasítás szerint dokumentálásra került.

A panaszos személygépkocsiját az M6-os autópálya bal pályatest 67 km szelvényében sikerült megközelítenie, majd a hang és fényjelzést használva fénykürttel, irányjelzővel jelezte a vezetőnek, hogy a leállósávon álljon meg. Megjegyezi a jelentéstevő rendőr, hogy az ilyen rövid idő alatt megtett távolság (kb. 10 km) jelzi, hogy a panaszos igen nagy sebességgel távolodott a bűncselekmény helyszínéről.

A személygépkocsi vezetője az állj jelzésnek eleget tett. Ekkor a jármű bal oldalánál közelítette meg hátulról a vezetőt, aki a gépkocsiban ült, és az ablakát kb. 10 cm-es résre lehúzta. Felszólította, hogy a járműből szálljon ki. Mivel ennek többszöri felkérésre sem tett eleget, ezért a gépkocsi kilincsét megfogva az ajtaját megpróbálta kinyitni. Ez először nem sikerült, mivel a gépkocsi vezetője erővel belülről húzta azt. Ekkor nagyobb erőt kifejtve az ajtót kirántotta, melynek során a vezető a járműből a kinyíló ajtóval együtt kifordult. Ezek után elvezető fogást alkalmazva a szolgálati gépkocsi motorházának teteje felé irányította a panaszost és ruházatátvizsgálási pozícióba helyezte. Ruházatátvizsgálást hajtott végre, melynek során semmilyen közbiztonságra különösen veszélyes eszközt nem talált. Ekkor a panaszossal közölte, hogy az Rtv. ide vonatkozó rendelkezései értelmében bilincs kényszerítő eszközt használ vele szemben, majd előállítja a Dunaújvárosi Rendőrkapitányság Ügyeletére a további intézkedések megtétele végett. A panaszos a közlést tudomásul vette, majd a szolgálati gépkocsi jobb hátsó ülésére ültette hátrabilincsel pozícióban.

A panaszost az eljáró rendőr megkérdezte, hogy a gépjárművében tartózkodó élettársa rendelkezik-e vezetői engedéllyel, melyre igenlő választ kapott. Ekkor felvette a kapcsolatot az élettárral, aki közölte, hogy nem szokott vezetni, mivel depressziós és gyógyszert szed. A rendőr mindezt tudomásul vette és közölte, hogy a gépjárműüket az M6 DIT. Mérnökségen keresztül kitábláztatja és az élettársat kérésére biztonságos helyre szállíttatja. Rádióan keresztül kívánt kitáblázást kérni a helyszínre, amikor is azt tapasztalta, hogy az élettárs a panaszos gépjárművébe beül és Budapest irányába elhajt. Ezek után érkeztek meg kollégái az elfogás helyszínére. Az előállítást már r. zls. járőrtársával hajtotta végre a kíséresi utasításnak megfelelően, szabályosan.

4) A panaszossal szemben a gyorselhajtás miatt intézkedő és az észlelt bűncselekménnyel kapcsolatban érintett r. zls. jelenti, hogy szolgálata teljesítése során az M8-as autópálya bal pályatest 76 km 200 m szelvényében álló, megállítási sebességellenőrzést hajtottak végre.

A jelen lévő r. főrm. és egy másik r. zls. a szolgálati gk-ban intézkedéseket fogantatosítottak, melynek során egyikük a jármű utasterében volt, másikuk pedig a jármű rakterében kialakított mobil irodában tevékenykedett. Az ugyancsak jelen lévő r. zls. a sebességmérő berendezést kezelte, a jelentéstevő rendőr pedig a gyorselhajtó, de még helyszínbírsággal sújtható járművek megállítását végezte. 14 óra 17 perckor a sebességmérő készülék jelzett, hogy egy gépkocsi a korlátozó tábla szerinti 100 km/h sebesség helyett 120 km/h sebességgel közlekedik. Mivel ez az érték közgazgatási bírságolás hatálya alá esik, ezért a járművet nem kívánták megállítani. Kb. 100 méter távolságból észlelte azonban, hogy a járművön nincs elől hatósági jelzés, ezért igazoltatás céljából a gépkocsit megállította. Megállításkor külön felvétel készült a jármű hátuljáról, melyen a hatósági jelzés látszik. Az igazoltatás során megállapítást nyert, hogy a járművet a panaszos vezette. A járműben egy hatósági jelzés (még fóliában) az első

szélvédőnél, a járművön kívülről nem látható módon volt elhelyezve. A panaszos kérdésre közölte, hogy járművéről az első hatósági jelzést korábban eltulajdonították, a megigényelt új rendszámot a múlt héten kapta meg, de azt még nem volt ideje felszerelni.

A panaszossal a rendőr közölte, hogy a hatósági jelzés miatt ellene szabálysértési feljelentéssel élnek, valamint, hogy az általa elkövetett gyorskocsizás miatt közbizgatási eljárást kezdeményeznek ellene. Ezt követően konzultált a r. tzs-sal annak tisztázására, hogy a feltárt hiányosság miatt nincs-e kötelezettségük a jármű forgalmi engedélyének bevonására. Ennek során a kapcsolatot egy r. alezredessel is felvették, de mivel megállapítást nyert, hogy ilyen kötelezettségük nincs, visszament a panaszoshoz és közölte vele a korábbiakat. Ezt követően a panaszos közölte, hogy ő rengeteg járművet lát hatósági jelzés nélkül közlekedni, és nem hiszi el, hogy mindegyik ellen feljelentéssel élnek a rendőrök. A rendőr erre nyugodt és tisztelettudó hangnemben válaszolt, hogy természetesen ez így van, mert nem találkoznak minden ilyen járművel.

Ekkor jelezte a sebességmérő készüléket kezelő r. tzs., hogy a sebességmérő készülék ismét jelzett egy olyan járművet, melynek megállítása szükséges, ezért a panaszos járművétől ellépett és elé megállította a másik gépkocsit. Ezt követően visszatért a panaszos járművéhez, majd a panaszos közölte, hogy ő nem is lépte át a sebességhatárt, mert a belső sávra nem vonatkozik sebességkorlátozás és ő ott haladt, de hozzátette, hogy „ezt majd az ügyvédek megbeszélnek”. A jelentéstevő rendőr közölte a panaszossal, hogy rendben van, majd az iratait visszaadta és további jó utat kívánt neki – jelezvén, hogy az intézkedést befejezte.

Ezek után indult a panaszos járműve elé leállított másik jármű felé, majd azt észlelte, hogy a már mögötte levő panaszos járművének motorját erőteljesen felpörgeti, majd megindul felé csikorgó kerekekkel, közben egyenesen a szemébe nézve kiabál valamit, melyet nem hallott a csikorgó kerekek zajától, valamint a jármű feltekert ablakai miatt. Tekintettel arra, hogy látta, hogy a panaszos egyenesen felé halad és kitérés szándékot rajta nem tapasztalt, a jármű elől az előtte álló jármű mellé ugrott, melyet követően a panaszos a járművével kb. 1 másodperc múlva azon a helyen haladt el ahol a rendőr állt és nagy gázzal a helyszínről elhajtott.

Ezt követően járőrtársa, a r. tzs. kiáltott oda, hogy „mi volt ez?”, a jelentéstevő rendőr pedig közölte, hogy a panaszos majdnem elütötte és a járművével elhajtott úgy, hogy valamit kiabált felé, de nem értette, hogy mit. Ekkor járőrtársa, a r. tzs. a szolgálati gépjárműbe ült és azonnal a panaszos járműve után hajtott.

A másodjára megállított jármű vezetője (akinek igazoltatására a fentiek miatt nem került sor, de egy kb. 65 éves úr volt) kérdezte, hogy mi történt, mi volt ez a gumicsikorgás. A rendőr közölte, hogy majdnem elütötte és közölte vele azt is, hogy gyorskocsizás miatt lett megállítva, de tekintettel arra, hogy a kollégának segítséget kell nyújtania, így nem tudja vele szemben az intézkedést fogatosítani, mert a segítségnyújtás késedelmével veszéllyel járhat.

Ezt követően a járőrtárs r. tzs. által hátrahagyott sebességmérő állványt a másik szolgálati járműbe tette és utána indultak. Kollégájuk járművét az M6-os autópálya, bal pályatest 67+200 km szelvényben találták, melynek hátsó ülésén a panaszos ült hátrabilincselten kézzel. A panaszos járműve nem volt a helyszínen. A járőrtárs r. tzs. közölte, hogy a panaszossal szemben kényszerítő eszközt alkalmazott, valamint közölte, hogy a panaszos járművében utazó hölgy a járművükkel továbbhaladt. Ezt követően a panaszost a Dunaújvárosi Rendőrkapitányságra előállították és az esetet jelentették.

5) Az intézkedésben, illetőleg az elfogásban nem érintett, de jelen lévő rendőrök jelentése szerint éppen egy járműszerelvényt ellenőriztek a kollégájával a szolgálati gépjárműben, amikor hangos kiabálásra és erős gumicsikorgásra lett figyelmes. A kiabálás nem volt érthető a számára, a gumicsikorgásra pedig azt hitte, hogy a mellettük elhaladó járművek valamelyike fékezett. A mikrobusz oldalsó ablakán kinézett, de nem látott semmit, majd jobbra fordult és kinézett az utasteret az irodatérrel elválasztó fal ablakán, ahol a korábbi útszázásból visszamaradt szóróanyag porfelhőjét látta, valamint egy zöld színű Skoda Fabia gépkocsit látott a helyszínről távolodni. Munkatársa, az intézkedő r. zls. egy másik megállított gépkocsi bal hátuljánál állt, annak háttal. Testhelyzetéből adódóan a gépkocsi hátsó részéhez kellett lapulnia. A vele egy gépkocsiban tartózkodó másik rendőr elmondta, hogy igazoltató lapot töltött ki, amikor is arra lett figyelmes, hogy nagy motorhanggal és kerékcsikorgással a Skoda Fabia személygépkocsi a megállítást végző r. zls. felé hajtott, aki a gépkocsi elől elugrott, majd a Skoda nagy gázzal elhajtott.

A sebességmérést végző r. tzls. megjelent a járművük ajtajánál majd megkérdezte, hogy végeztek-e. Közölték vele, hogy vissza kell adniuk egy intézkedés alá vont személy okmányait, valamint a jegyzőkönyvet alá kell vele íratni. Ezt követően a sebességmérést végző r. tzls. elment és beült a másik szolgálati személygépkocsiba és a Zöld Skoda után elindult, amely akkor már nagy sebességgel hajtott fel az M8 autópályáról az M6 autópályára.

Az intézkedést befejezték, majd a saját szolgálati gépkocsijukkal hárman utána indultak. Menet közben a megállításokat végző r. zls. közölte, hogy a zöld Skoda vezetőjével szemben befejezte az intézkedést, aki azt verbálisán sérelmezte. Ezt követően egy újabb szabálysértővel szemben kezdett volna intézkedésbe, amikor a Skoda vezetője kipörgő kerekekkel olyan közel hajtott el mellette, hogy ha nem húzódik félre, akkor elüti. Budapest felé haladva rádión a r. tzls. közölte, hogy az M6 autópálya bal pályatest 67 km szelvényében sikerült megállítania a Skoda gépkocsit, melynek vezetőjét elfogta és megbilincselte. A helyszínre érkezve észlelték, hogy az elkövető a szolgálati gépjármű jobb hátsó ülésén ül, kezei hátra helyzetbe bilincselve.

6) A Fejér Megyei Rendőr-főkapitányság Rendészeti Igazgatóságának vezetője összefoglaló jelentést is készített, ami a tényállást a fentiekkel lényegileg egyezően rögzítette, így annak megismétlésétől a Testület eltekint.

Az összefoglaló jelentés megállapításait azonban a Testület az alábbiakban rögzíti.

- a) A rendelkezésre álló adatok alapján megalapozott a gyanú arra vonatkozóan, hogy a megállítást végző r. zászlós sérelmére a panaszos elkövette a Btk. 186. § (1) bekezdésébe ütköző és aszerint minősülő közúti veszélyeztetés büntette, valamint a Btk. 229. § (1) bekezdésébe ütköző és aszerint minősülő hivatalos személy elleni erőszak büntette bűncselekményt. A keletkezett iratokat a hatáskörébe tartozó bűncselekmény miatt továbbították a Székesfehérvári Nyomozó Ügyészség vezetőjének.
- b) Az intézkedő rendőrök a Rtv. 44. § (1) bekezdése b) pontja alapján – figyelemmel a Szolgálati Szabályzat 3. § (1) bekezdésére – az észlelt jogsértő cselekmény miatt jogszerűen kezdeményeztek intézkedést. Az Rtv. 48. § b) és d) pontjaiban és a Szolgálati Szabályzat 60. § b), c) és d) pontjában foglaltak alapján bilincselést alkalmaztak, különös tekintettel a 60. § (6) bekezdés a) pontjában foglaltakra a bilincs alkalmazása is jogszerű volt. Az Rtv. 15. § és a Szolgálati Szabályzat 57. és 58. § rendelkezései alapján az intézkedő rendőrök teljes mértékben szem előtt tartották a kényszerítő eszközökre vonatkozó általános szabályokat, azokat jog- és szakszerűen alkalmazták.

- c) A megállítást végző r. zászlós nem tartotta kellőképpen szem előtt a közúti járművek megállításának és követésének módszereiről és taktikáiról szóló 7001/2006. (IV. 06.) ORFK irányelv ajánlásait, így az igazoltatásba egyedül kezdett bele. Az intézkedés kimenetelét a végrehajtás módja nem befolyásolta, mert az akkor is bekövetkezhett volna, ha ketten hajtják végre az igazoltatást.
 - d) Továbbá az elfogást végző r. törzszászlós az elfogást és a bilincselést úgyszintén egyedül hajtotta végre azt követően, hogy az eljárás alá vont személy korábban már egy alkalommal erőszakosan lépett fel társával szemben (majdnem elütötte). Az elfogás és bilincselés végrehajtásánál az intézkedés alá vont személy a gépkocsi ajtajának tartásán kívül egyéb módon nem állt ellen, így vele szemben intézkedést szakszerűen le lehetett folytatni.
 - e) Az Rtv., valamint a Szolgálati Szabályzat alapján a rendőri intézkedést jogszerűnek, illetve arányosnak minősítette. Az intézkedő rendőrök részéről szabályszegést, mulasztást – a járőrtárs biztosítását leszámítva – nem állapított meg, velük szemben fegyelmi, vagy egyéb eljárás elrendelése nem indokolt – zárul az összefoglaló jelentés.
- 7) Az előállítás időtartamáról kiállított igazolás szerint a panaszos az Rtv. 33. § (1) bekezdés a) pontja alapján 2011. február 19-én 14 óra 33 perctől 17 óra 10 percre személyi szabadságot korlátozó intézkedés miatt a Dunaújvárosi Rendőrkapitányság épületében tartózkodott. Az igazolás szerint az előállítás időtartama alatt sérülése és panasza is keletkezett. A panaszos kézzel írta az igazolásra, hogy „a bilincselés során a csuklója feldagadt”, ugyanakkor „orvosi ellátást nem kér”. Az igazoláson szerepel a Testület elérhetősége.

III.

A Testületnek elsőként abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy a panaszos határidőben terjesztette-e elő beadványát.

Az Rtv. 93. §-ának (1) bekezdése szerint a Testülethez a panaszt az intézkedéstől, ha pedig a panasz előterjesztője az őt ért jogsérelemről később szerzett tudomást, ettől az időponttól számított nyolc napon belül lehet előterjeszteni.

A panaszbeadvány vizsgálata során a rendőrség által a Testület rendelkezésére bocsátott iratokból kitűnt, hogy a panaszos már az intézkedés napján (2011. február 19.) megfogalmazta panaszát – elsődlegesen a bilincselés kapcsán. Ugyanazon az iraton (Igazolás), ahol a panaszos jelezte, hogy az intézkedéssel szemben panasza van, szerepel a Testület neve és elérhetősége, ugyanakkor erről az iratról semmilyen formában nem derül ki sem az, hogy a Testület rendes jogorvoslati fórum (egy sorban szerepel az ügyben felkereshető jogvédő szervezetekkel), ahol az intézkedéssel szemben az Rtv. szerinti panasz tehető, sem pedig az, hogy ez milyen törvényes határidőn belül tehető meg. Az a körülmény, hogy a panaszost egyértelműen tájékoztatták a Testülethez előterjeszthető panasz lehetőségéről, a Fejér Megyei Rendőr-főkapitányság Hivatala 2011. március 8-án kelt és 10-én a panaszosnak kiküldött tájékoztató levélből derül ki, melyben a panaszos részére a kézhezvételtől számított 10 napot biztosítottak a nyilatkozattételre, aminek a panaszos – jogi képviselője útján – eleget is tett. Erre figyelemmel **a Testület a panasz érdemi vizsgálata mellett döntött.**

IV.

A Testület megállapította, hogy a panaszos által kifogásolt rendőri intézkedések érintették a panaszosnak a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény 2. §-ának (1) bekezdéséből, mint a jogbiztonság alkotmányos alapelvéből levezetett tisztességes eljáráshoz való alapvető jogát, valamint az 54. §-ában írt emberi méltóságát, továbbá az 55. §-ának (1) bekezdése szerinti személyi szabadsághoz és az 54. § (1) bekezdésében rögzített testi épséghez és egészséghez való alapvető jogát az alábbiak szerint.

1) A konkrét ügyben a rendőrség intézkedési kötelezettségével összefüggésben a Testület az alábbiakra hívja fel a figyelmet.

Az Rtv. 13. § (1) bekezdése szerint: „A rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve illet a tudomására hoznak”. Az akkor hatályban volt Szolgálati Szabályzat 3. § (1) bekezdése szerint: „Bűncselekmény vagy szabálysértés észlelése, valamint a közbiztonságot, a közrendet, az államhatár rendjét, a polgárok személyét vagy javait sértő vagy fenyegető veszélyhelyzet esetén, illetőleg ha illet hoznak tudomására, a rendőrt intézkedési kötelezettség terheli”.

A Testület utal töretlen gyakorlatára, miszerint az eljárás alapjául hivatkozott szabálysértési vagy a bűncselekményi tényállásszerűséget kizárólag a rendőri intézkedés jogalapja szempontjából vizsgálja. Az Rtv-ben rögzített hatásköri szabályok szerint ugyanis nem veheti át a szabálysértési-, illetőleg a nyomozó hatóság szerepét, azonban ha nem végezné el a rendőri intézkedés alapjául szolgáló cselekmény értékelését – akkor, amikor annak jogalapjaként szabálysértés vagy bűncselekmény gyanújára hivatkozik a rendőrség –, az alapjog-korlátozás vizsgálata üresedne ki. A fentiek alapján a Testület azt vizsgálta, hogy az adott intézkedéshez szükséges gyanú foka fennállt-e.

A panaszolt esetben a megállítási és az igazoltatási kapcsán az a nyilvánvaló helyzet állt fenn, hogy a rendőrség – kamerás sebességellenőrzése során – egy olyan cselekményt (sebességtúllépés és a hatósági azonosító hiánya) észlelt, amellyel kapcsolatban megállapítható a szabálysértés – intézkedéshez szükséges mértékű – gyanúja. A későbbi intézkedések kapcsán (elfogás, előállítás, bilincselés) pedig ugyancsak fennállt egy olyan cselekmény (az intézkedő rendőr veszélyeztetése), amellyel kapcsolatban megállapítható a bűncselekmény – intézkedéshez szükséges mértékű – gyanúja. **A Testület a panaszolt ügyben ezért úgy tekintette, hogy a rendőrség intézkedési kötelezettsége mindkét eset vonatkozásában egyértelműen fennállt.**

2) A panaszos megállítására és igazoltatására az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdése alapján került sor. A hivatkozott jogszabályhely szerint: „A rendőr a feladata ellátása során igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani”.

A rendőrség a panaszossal szemben intézkedést kezdeményezett, megállította, igazoltatta és szabálysértési eljárás (illetőleg a későbbiekben büntetőeljárás) megindításáról döntött, amit akár a közrend vagy a közbiztonság védelme, akár a bűnüldözési cél megfelelően indokolt. A

Testület ezzel összefüggésben is megalapozottnak tartotta a rendőrség eljárását, a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő joga a Testület szerint nem sérült.

3) A panaszos hangsúlyosan sérelmezte, hogy a rendőr durván bánt vele, a karját megfogva kihúzta az autóból, lökdöste, a motorháztetőre döntötte, majd a kezeit hátracsavarta és megbilincselte. A bilincseléssel összefüggésben azt is sérelmezte a panaszos, hogy sérülése keletkezett (duzzanatot, fájdalmat, ujjainak zsibbadását említi).

a) Az Rtv. 19. §-ának (1)-(2) bekezdései előírják, hogy: „A jogszabályi előírások végrehajtását szolgáló rendőri intézkedésnek (...) mindenki köteles magát alávetni, és a rendőr utasításának engedelmeskedni. A rendőri intézkedés során annak jogszerűsége nem vonható kétségbe, kivéve, ha a jogszerűtlenség mérlegelés nélkül, kétséget kizáróan megállapítható. A rendőr jogszerű intézkedésének való ellenszegülés esetén az e törvényben meghatározott intézkedések és kényszerítő eszközök alkalmazhatók”. Az Rtv. 47. §-a szerint: „A rendőr – intézkedése során – az ellenszegülés megtörésére testi erővel cselekvésre vagy a cselekvés abbahagyására kényszerítést (testi kényszert) alkalmazhat”. Az intézkedés időpontjában hatályban volt Szolgálati Szabályzat 59. §-ának (2) bekezdése a rendőrt feljogosítja, hogy: „A testi kényszer alkalmazása során a rendőr felhasználhatja az önvédelmi fogásokat is”. Az Rtv. 62. §-ának (1) bekezdése pedig előírja, hogy: „A kényszerítő eszköz alkalmazását jelenteni kell a szolgálati előljárónak”.

A (korábbi) Szolgálati Szabályzat 58. §-ának lényeges rendelkezése, hogy a kényszerítő eszközök Rtv. szerinti meghatározásának sorrendje fokozatosságot is jelent, súlyosabb kényszerítő eszköz csak akkor alkalmazható, ha az enyhébb kényszerítő eszköz alkalmazása nem vezetett eredményre, vagy sikere eleve kilátástalan. Ugyancsak e jogszabályhely szerint a kényszerítő eszközök alkalmazása során ellenszegülésnek kell tekinteni azt a célzatos, fizikai erő kifejtéssel járó tevékenységet, amely a rendőrt jogszerű intézkedésének megkezdésében, folytatásában vagy befejezésében akadályozza, így különösen, ha valaki élet, testi épség elleni fenyegetéssel vagy fizikai erőszakkal akadályozza, hogy a rendőr valahová belépjen, valahol tartózkodjon, valahonnan távozzon, valakit személyes szabadságában korlátozzon, illetőleg valakivel szemben intézkedést foganatosítson. A Szolgálati Szabályzat 58. §-a (4) bekezdésének garanciális rendelkezése, hogy: a kényszerítő eszköz alkalmazásáról a rendőr jelentést készít. Ez a jelentés tartalmazza, hogy a rendőr hol, mikor, kivel szemben, milyen kényszerítő eszközt használt és ennek mi volt az indoka, illetőleg eleget tett-e az 58. § (3) bekezdés a) és b) pontjaiban meghatározott kötelezettségének (felszólítás és figyelmeztetés), továbbá keletkezett-e sérülés és milyen fokú, illetve keletkezett-e dologban anyagi kár, valamint – mások mellett – tartalmazza az alkalmazást lehetővé tevő törvényhelyre való hivatkozást.

Az elfogást és előállítását végző r. tzs. jelentéséből megállapítható, hogy a személygépkocsijának a megállítását követően a jármű bal oldalánál közelítette meg hátulról a panaszost (mint a gépkocsi vezetőjét), aki a gépkocsiban ült, és az ablakát kb. 10 cm-es résre lehúzta. Felszólította, hogy a járműből szálljon ki. Mivel ennek többszöri felkérésre sem tett eleget, ezért a gépkocsi kilincsét megfogva az ajtaját megpróbálta kinyitni. Ez először nem sikerült, mivel a gépkocsi vezetője erővel belülről húzta azt. Ekkor nagyobb erőt kifejtve az ajtót kirántotta, melynek során a vezető a járműből a kinyíló ajtóval együtt kifordult. Ezek után elvezető fogást alkalmazva a szolgálati gépkocsi motorházának teteje felé irányította a panaszost és ruházatátvizsgálási pozícióba helyezte. Ennek ellentmond a panaszos előadása, aki előadta, hogy már ki akart szállni az autóból, de az ajtót tartó kezével együtt a rendőr feltépte a gépjármű ajtaját, majd a karját megfogva kihúzta őt az autóból, pedig már kezdett

maga is kiszállni. Lökdőse a rendőrautóhoz kísérté és ott rádöntötte a motorháztetőre, majd megmotozta.

A történeteket (a gépkocsi ajtajának a kirántása, a panaszos karjának megragadása és elvezetése, majd ruházatátvizsgálási pozícióba helyezése) a Testület testi kényszer alkalmazásának tekintette. A fenti jogszabályi rendelkezések alapján megállapítható, hogy testi kényszer alkalmazására az intézkedés alá vont személy ellenszegülése esetén van mód (a jelen esetre vetítve: fizikai erőszakkal akadályozza, hogy a rendőr valakit személyes szabadságában korlátozzon). **Azt az ellentmondást azonban, ami az intézkedő rendőr és a panaszos előadása között meghúzódik, a Testület nem tudta feloldani, így nem tudott minden kétséget kizáróan állást foglalni abban, hogy a panaszos valóban ellenszegült-e az intézkedésnek, megalapozva ezáltal a testi kényszer alkalmazásának szükségességét – erre figyelemmel a Testület a panaszos személyi szabadsága, illetőleg emberi méltósága sérelmét – a fenti ellentmondás miatt – nem tudta megállapítani.**

Felhívja azonban a Testület a figyelmet arra, hogy a becsatolt rendőri iratok (jelentések, parancsnoki kivizsgálás, összefoglaló jelentés) sehol sem tesznek említést az alkalmazott testi kényszerről. Márpedig a Szolgálati Szabályzat fenti idézett rendelkezése szerint [58. § (4) bekezdés] az alkalmazott testi kényszerről jelentést kellett volna készíteni és arra a parancsnoki kivizsgálásnak is ki kellett volna terjednie. Erre tekintettel a Testület megállapította, hogy az intézkedő rendőr a testi kényszerről való jelentéstételt elmulasztotta, ami egyúttal megakadályozta, hogy annak a parancsnoki kivizsgálása megtörténjen. A megállapított mulasztás a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő jogának sérelmét okozta. Tekintettel azonban arra, hogy a panaszolt ügyben részletes parancsnoki kivizsgálás történt, egyúttal az alkalmazott testi kényszer a panaszossal szemben lefolytatott intézkedésnek egy részeleme volt a Testület ezen jogsérelmet, azaz a dokumentálás elmaradását csekély súlyúnak értékelte.

b) A panasz alapvetően a bilincselés körülményeire vonatkozott. A panaszos előadta, hogy már az intézkedés után közvetlenül is nagyon fájt a keze és erősen zsibbadt. A panaszos még aznap látteleletet vetetett a sérüléseiről. A becsatolt orvosi láttelelet szerint a panaszos előadta, hogy a láttelelet felvételének napján rendőrök megbilincseltek kb. 1 óra időtartamban. Elmondta, hogy kezeit hátrakulcsolták és a bilincset erősen húzták meg a kezén, ami miatt a csuklóízülete kissé beduzzadt, bántalmazására nem került sor. Panaszként előadta, hogy csuklóízületei duzzadtak, vörösek és fájdalmasak, valamint a jobb kéz hüvelyk-, mutató- és középső ujjának zsibbadását jelezte. Fényképfelvételeket is mellékel, melyeken – rossz minőségben ugyan, de – láthatóak a bilincselés nyomai a csuklóján.

A bilincs alkalmazásának eseteit az Rtv. 48. §-a sorolja fel, amely szerint a rendőr a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy önkárosításának, támadásának, szökésének megakadályozására vagy ellenszegülésének megtörésére bilincset alkalmazhat. A bilincselés szabályait az intézkedés foganatosításakor hatályban lévő Szolgálati Szabályzat 60. §-a részletezi. Annak (1) bekezdése példálózó jelleggel felsorolja a bilincs alkalmazásának esetköreit: bilincs alkalmazása különösen azzal szemben indokolt, aki erőszakos, garázda magatartást tanúsít, és ennek abbahagyására testi kényszerrel nem készíthető, vagy aki az intézkedő rendőrt, annak segítőjét, illetve az intézkedésben közreműködőt megtámadja, akinek az elfogására bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt került sor, és szökése bilincs alkalmazása nélkül nem akadályozható meg, akinek a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülése testi kényszerrel nem törhető meg, aki önkárosító magatartást tanúsít, vagy ilyen magatartás tanúsításával fenyeget. A Szolgálati Szabályzat 60. §-ának (6)

bekezdés a) pontjának első fordulata szerint továbbá a bilincselés módját az intézkedő rendőr az adott körülmények között a legcélrányosabban választja meg azzal, hogy a kezek hátra bilincselése akkor célszerű, ha a bilincs alkalmazására testi kényszer útján kerül sor.

A Szolgálati Szabályzat a kényszerítő eszközök általános szabályai között, az 57. § (1) bekezdésében rögzíti, hogy a rendőr szolgálata jogszerű teljesítésekor köteles intézkedéseinek érvényt szerezni, ennek érdekében előzetes figyelmeztetés után, az arányosság elvének figyelembevételével kényszerítő eszközt alkalmazhat. Ehelyütt utalni kell az Rtv. 2. §-a (1) bekezdésének garanciális előírására, miszerint a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait, valamint az Rtv. 15. §-ának (1)-(2) bekezdéseire, melyek kimondják, hogy: „A rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával, illetőleg több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár. Az Rtv. 17. §-ának (2) bekezdése külön felhívja a figyelmet arra is, hogy: „A rendőri intézkedés során a kényszerítő eszköz alkalmazása esetén lehetőleg kerülni kell a sérülés okozását, az emberi élet kioltását”.

Az elfogás végrehajtásáról szóló jelentés szerint a panaszossal szemben az Rtv. 48. §-ának d) pontja alapján az ellenszegülés megtörése érdekében bilincset alkalmaztak. A kényszerítő eszköz alkalmazására figyelmeztetés történt. A bilincset 14 óra 33 perctől 15 óráig alkalmaztak a Szolgálati Szabályzat 60. § (4) bekezdés b) pontja szerint kezek előre, illetve hátra bilincselésével. A rendőri intézkedés során sérülés nem keletkezett

Az összefoglaló jelentés szerint a rendőrök az Rtv. 48. § b) és d) pontjaiban [támadás megakadályozására, ellenszegülés megtörésére] és a Szolgálati Szabályzat 60. § b), c) és d) pontjában [aki az intézkedő rendőrt, annak segítőjét, illetve az intézkedésben közreműködőt megtámadja; akinek az elfogására büncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt került sor, és szökése bilincs alkalmazása nélkül nem akadályozható meg; akinek a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülése testi kényszerrel nem törhető meg] foglaltak alapján bilincselést alkalmaztak. A jelentés szerint – különös tekintettel a 60. § (6) bekezdés a) pontjában foglaltakra [a kezek hátra bilincselése akkor célszerű, ha a bilincs alkalmazására testi kényszer útján kerül sor, vagy alapos okkal tartani lehet rendőr elleni támadásától, illetve szökéstől] – a bilincs alkalmazása is jogszerű volt. A jelentés kiemeli, hogy az Rtv. 15. § és a Szolgálati Szabályzat 57. és 58. § rendelkezései alapján az intézkedő rendőrök teljes mértékben szem előtt tartották a kényszerítő eszközökre vonatkozó általános szabályokat, azokat jog- és szakszerűen alkalmazták. Az összefoglaló jelentés azt is rögzíti, hogy az elfogást végző r. törzsszázlós az elfogást és a bilincselést egyedül hajtotta végre azt követően, hogy az eljárás alá vont személy korábban már egy alkalommal erőszakosan lépett fel társával szemben (majdnem elütötte). A jelentés szerint az elfogás és bilincselés végrehajtásánál az intézkedés alá vont személy a gépkocsi ajtajának tartásán kívül egyéb módon nem állt ellen, így vele szemben intézkedést szakszerűen le lehetett folytatni. Az Rtv., valamint a Szolgálati Szabályzat alapján a rendőri intézkedést jogszerűnek, illetve arányosnak minősítette. Az intézkedő rendőrök részéről szabályszegést, mulasztást – a járőrtárs biztosítását leszámítva – nem állapított meg, velük szemben fegyelmi, vagy egyéb eljárás elrendelése nem indokolt – zárul az összefoglaló jelentés.

ba) A Testület elsőként a bilincselés jogalapját vizsgálta. Az intézkedés után (közvetlenül) készített rendőri jelentés az Rtv. 48. §-ának d) pontjára [ellenszegülés megtörése], míg a később készült összefoglaló jelentés már az Rtv. 48. § b) és d) pontjaira [támadás

megakadályozása, ellenszegülés megtörése] hivatkozik. A panaszos leírása és a rendőri jelentések alapján a Testület arra az álláspontra jutott, hogy az „ellenszegülés megtörése”, mint bilincselési ok nyilvánvalóan megalapozatlan. A panaszos azt állítja, hogy nem tanúsított ellenállást (a gépkocsi ajtaját sem húzta vissza, már elkezdett kiszállni, amikor a rendőr kirántotta onnan), illetve maguk a rendőri jelentések sem hivatkoznak arra, hogy a panaszos a bilincselésnek ellenszegült volna, pusztán az autóból kiszállítás kapcsán írják, hogy a panaszos a gépkocsi ajtajának a kinyitását fizikai erővel megakadályozta (azt belülről húzta). Mi több, maga az összefoglaló rendőri jelentés állapítja meg, hogy „az elfogás és bilincselés végrehajtásánál az intézkedés alá vont személy a gépkocsi ajtajának tartásán kívül egyéb módon nem állt ellen, így vele szemben intézkedést szakszerűen le lehetett folytatni”. A Testület ennél fogva arra következtet, hogy a panaszos ellenszegülésének leküzdésére, illetőleg megtörésére a bilincselés bizonyosan nem volt szükséges és megalapozott. Megvizsgálva ugyanakkor a hivatkozott másik bilincselési okot, a lehetséges támadás megakadályozását [Rtv. 48. § b) pont], illetőleg ezt kiegészítve a Szolgálati Szabályzat – ugyancsak felhívott – 60. §-ának b) pontjával [aki az intézkedő rendőrt, annak segítőjét, illetve az intézkedésben közreműködőt megtámadja], **a Testület arra a következtetésre jutott, hogy a panaszos bilincselésére megalapozottan került sor. Ugyanis a rendőrök által tapasztalt, a gyanúokat adó cselekmény jellegére tekintettel (az intézkedő rendőr testi épségét veszélyeztette), nem lehetett a panaszos esetleges támadó magatartását teljes bizonyossággal kizárni, erre figyelemmel a Testület úgy foglalt állást, hogy a bilincselés jogalapját érintően a panasz nem megalapozott, a panaszos személyi szabadságát és emberi méltósághoz fűződő jogát a rendőrség jogszerűen korlátozta a bilincs alkalmazásával.**

bb) A bilincselés időtartamát illetően a felek állításai meglehetősen ellentmondásosak. A panaszos egy ízben (magában a panaszban) arra hivatkozik, hogy a bilincset – kérésére – csak órákkal később lazították meg, tehát voltaképpen arra utal, hogy órákon keresztül bilincsben volt. Míg az orvosi látletet felvétele során azt adta elő, hogy a látletet felvételének napján a rendőrök megbilincseltek kb. 1 óra időtartamban. Ezzel szemben a rendőri jelentés azt rögzíti, hogy a panaszossal szemben bilincset 14 óra 33 perctől 15 óráig (tehát 27 percig) alkalmaztak. **Az itt feltárt ellentmondást a Testület nem tudta kétséget kizáróan feloldani, erre tekintettel a panaszos személyi szabadságának és emberi méltósághoz fűződő jogának a sérelmét nem tudta megállapítani.**

bc) A panasz külön kitért a bilincselés módjára (azt külön is vitatta), mivel annak során a panaszosnak sérülése keletkezett. A Testület rögzíti, hogy a bilincselés során is az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat rendelkezéseinek a szem előtt tartásával, tehát – többek között – az arányosság figyelembevételével és a testi sérülés okozását kerülve kell eljárni [Rtv. 15. § (1)-(2); 17. § (2)].

A Szolgálati Szabályzat 60. §-a (6) bekezdésének a) pontja szerint a kezek hátra bilincselése akkor célszerű, ha a bilincs alkalmazására testi kényszer útján kerül sor, vagy alapos okkal tartani lehet rendőr elleni támadástól, illetve szökéstől. **A panaszolt esetben a Testület úgy foglalt állást, hogy a panaszos kezének hátrabilincselése nem volt sem jogsértő, sem indokolatlan, ugyanakkor az intézkedő rendőr a bilincs körülmények között és kíméletesebb alkalmazásával a panaszos sérülését megelőzhetné volna. Ahogyan az a rendelkezésre álló iratokból kiderült, az intézkedő rendőr a panaszost a testi kényszer alkalmazása során bilincselési helyzetbe hozta és a kezeit hátrabilincselte. A Testület fentebb már arra is felhívta a figyelmet, hogy a rendőrök által tapasztalt, a gyanúokat adó cselekmény jellegére tekintettel (az intézkedő rendőr testi épségét veszélyeztette), nem**

lehetett a panaszos esetleges támadó magatartását teljes bizonyossággal kizárni – így a Testület a panaszos kezeinek hátrabilincselését a Szolgálati Szabályzat 60. §-a (6) bekezdésének a) pontja alapján jogszerűnek találta. Megállapította azonban a Testület azt, hogy a panaszos bilincselésére az Rtv. 15. §-ának (1)-(2) bekezdései és a 17. § (2) bekezdése sérelmével került sor, mivel a bilincselés során a panaszos számára szükségtelen és indokolatlan módon sérülést okozott az intézkedő rendőr, ami az arányosság követelményének a betartása esetén, kellő körültekintéssel nyilvánvalóan elkerülhető lett volna. Mindezekre tekintettel a bilincselés módja sértette a panaszos emberi méltósághoz fűződő jogából, mint ezen alapjog általános személyiségi jogi jellegéből levezetett testi épséghez fűződő jogát. Tekintettel azonban arra, hogy a panaszolt ügyben magára a bilincselésre és a kezek hátrabilincselésére – a Testület állásfoglalása szerint – jogszerűen került sor, ezért önmagában ezen jogsérelmet csekély súlyúnak értékelte.

4) A Testület vizsgálata kitért a panaszos előállítására is. A rendőrség a panaszost az Rtv. 33. § (1) bekezdés a) pontja alapján, mint szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten érést követően elfogásra került személyt – előállította. A törvény idézett rendelkezése eltérést nem engedő, kógens norma: a rendőrök, amennyiben bűncselekmény elkövetésén érnek tetten egy személyt – kötelesek előállítása iránt intézkedni. Az előállítás jogalapjaként tehát a Testületnek azt kellett mérlegelnie, hogy az Rtv. 33. § (1) bekezdés a) pontja az adott körülmények között megfelelő indokul szolgálhatott-e az intézkedéshez, felmerülhetett-e a rendőrség által hivatkozott bűncselekményen (közúti veszélyeztetés, hivatalos személy elleni erőszak) való tettenérés. A Testület a kérdésről hangsúlyozottan, csak mint a panaszossal szemben fogatosított előállítás jogalapjáról dönt, nem tartozik a hatáskörébe a panaszos cselekményének büntetőjogi szempontú minősítése és az abban való állásfoglalás. Az eset vizsgálata alapján a Testület nem találta megalapozotatlannak az előállítási okot, amely szerint a helyszínen észlelt körülmények alapján felmerülhetett vele szemben az említett bűncselekmény(ek) elkövetésén való tettenérés. **Ezért az előállítás jogalapja a Testület álláspontja szerint fennállt, a panaszos személyi szabadságát, valamint tisztességes eljáráshoz fűződő jogát nem érte alapjogsérelem.**

5) A panaszos kifogásolta a vele szemben történt „motozást” is. A Testület ezért megvizsgálta a panaszossal szemben történt (ténylegesen) ruházat-átvizsgálás jogszerűségét is.

Az Rtv. 31. §-ának (1) bekezdése szerint: „Akivel szemben személyi szabadságot korlátozó intézkedést fogatosítanak, annak ruházatát a rendőr a támadásra vagy az önveszély okozására alkalmas tárgy elvétele végett, előzetes figyelmeztetés után átvizsgálhatja”.

Arra figyelemmel pedig, hogy a panaszos kötelező előállítására került sor és a rendőrség a személyi szabadságát ily módon korlátozta a ruházatátvizsgálás jogalapja fennállt, az a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő jogát és emberi méltóságát nem sértette.

V.

A Testület megállapításai szerint a vizsgált ügyben alapjogot csekély mértékben sértő intézkedésre került sor, illetve alapjogot sértő intézkedés nem állapítható meg, így az Rtv. 93. § (2) bekezdésének első fordulata alapján a Testület a panaszt az intézkedést fogatosító szerv vezetőjéhez tett át.

Budapest, 2011. november 9.

Dr. Juhász Imre
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Dr. Féja András
előadó testületi tag

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET